

Lietuvių Balsas

Metai II.

Petrapilis, Rugsjūčio 11 d. 1916 m.

№ 60 (89).

Jekaterinoslave

Rugsjūčio 30 d. atsidaro vyrų ir moterų gimnazijos ištremtiesiems—vardu

Tautinių Komitetų Tarybos gimnazijos.

Gimnazijų mokytojai ir direktoriai bus iš Brastos evakuotų gimnazijų. Mokiniai ir mokinės gyvens bendrabučiuose arba pas tėvus.

Prašymai reikia duoti į Lietuvų Komitetą 1-я Чечелевка № 20.

Prie šitų gimnazijų reikalingas lietuvių kalbos mokytojas; kreipties irgi į Lietuvų Komitetą.

1757—9

Tuojaus reikalingi!

du mokytoju (jos) ir vaikų prieglaudos prižiūrėtojas (ja). Kreipties: ЕЛЬВА, Лифл. губ. Уполномоченному Центрального Комитета Литовского О-ва.

1834—2

P o r c h o v e

Tuojaus reikalinga prieglauda mokytoja (jas). Algos mėnesiui 40—50 rub. ir išlaikymas. Kreipties: PORCHOV, Pskovo губ. Lietuvų Komitetui.

1835—2

Petrapilis, rugsjūčio 11 d.

Mūsų nesusitvarkymo vaisiai.

Dažnai tenka skaityti mūsų laikraščiuose, jog pas mus esą maža inteligentų, jog įvairiose lietuvių įstaigose, kaip tai: mokyklose, komitetuose ir t. t., trūksta darbininkų ir kad tokiu būdu daugelis pabėgėlių būna užmiršti ir lieka jų dvasios bei medžiaginiai, reikalai neapropinti. Be galo liūdna pasidaro, atradus laikraščio skiltyse tokių, pavyzdžių, žinučių, kuriose apipasaakojama, jog toje ar kitoje vietoje esą daug mokslo amžiaus vaikų ir esą geistina būtų atidaryti mokykla, bet visas keblumas tame, kad nesą kam tų vaikų, busimųjų Lietuvos piliečių, mokyti, arba, aiškiau sakant, nesą žmogaus, turinčio mokytojo teises, ir kad tokio mokytojo esą niekur jau surasti nebegalima. Negeistas tas apsirėškimas! Taip, mūsų komitetai yra pasiryžę atidaryti visą eilę naujų pradedamųjų mokyklų ir prieglaudų, bet jie priversti esą atsisakyti nuo savo gerųjų užmanymų, kadangi, pasak jų, nebegalima niekur surasti, kad ir betkokių, mokytojų.

Jeigu dabar mes, išklause visokių komitetų ar draugijų pasiskundimų, prieisime prie tų, kurie ieško darbo, tai pamatysime, jog mūsų dabartiniame gyvenime esama didžiausios netvarkos, pamatysime, jog mūsų inteligentai klaidžioja, vienas kito ieško ir vienas kito niekaip negali surasti, tarytum emė jiems kas užrišo akis ir užkimšo ausis, kad jie nieko nė negirdi, nė nemato. Ir pikta darosi ir juokas ima, matant tokių dalykų. Šitiems žodžiams patvirtinti priminsiu vieną iš daugelio

faktų. Pereitą žiemą vienas kitas mokytojas norėjo gauti vietą bikokioj lietuvių mokykloj, bet, nelaimė, niekaip negalėjo gauti. „kadangi liuosų mokytojams vietų nebuvo“. Taip atsakydavo pabėgėlių komitetai ieškantiems vietos mokytojams. Atrodo, lyg abi pusi — darbo siulytojai ir darbo ieškotojai — viena iš antros tyčiojasi.* Ir mokytojai, pasibeldę kelis kartus į komitetų duris ir negavę palankaus atsakymo arba darbo pasiūlymo, priversti būna ieškoties sau vietų įvairiose svetimtaučių įstaigose, iš kur paskui jau nebeneri grįžti prie lietuvių. Išėina taip, —darant tokį sulyginimą—kad po vienu stogu gyveną lietuviai dažniausiai vengia viens kito, vienas kito nežino, nepažįsta arba, tikriau sakant, nenori pasipažinti ir viens kitam padėti. O tai labai bloga. Panašus dalykų stovis klišudo mūsų kultūros darbui ir silpnina mūsų dvasios pajėgas, jas per daug skaldo, taip kad iškylus kokiam nors pavojui, gresiančiam visai mūsų tautai, negalima amai visų prisiskauti į darbą ir, rezultate, tenka visame kame nusileisti ir be reikalo žeminti save.

Mūsų darbo biurai, kurie yra prie komitetų, labai maža naudos teduoda ieškantiems darbo inteligentams, kadangi retai kas gauna darbo, tokiems biurams tarpininkaujant. Ten, t. y. biure,

*) Dažnai panašiais atvejais taip atsitikdavo ir atsitinka dėl to, kad kartais esti ir tokių sąlygų, kurios pateisina ar šia, ar tą puse, kurios antrai pusei yra nežinomos, pav. mokyti. Ieško vietos o komitetas kaip tik tuo tarpu jos neturi; kom. ieško mokytojo, atsišaukia keli; kom. palma reikiama, kitiems gauna tuo tarpu atsakytį ir tt. Taip pat gali atsitikti ir su kitais darbininkais inteligentais. Ir išėina nesupratimui! Sakome — taip dažnai būna, ne visuomet.

Red.

jeigu kas užsirašo, tai jau gali laikyti save kaip prapuolę, nes dažniausiai užsirašiusis darbo biure sėdi paskui sau, ramiai belaukdamas šiltos vietos, ir patsai jau nebesistengia landžioti, ieškoties vietos, nes visai pasitiki darbo biuru ir mano, kad to biuro vedėjas rytoj ar užporyt pranešias jam apie surastą vietą. Tokie tai žmonės labai greitai apsilvia. Laimingesni būna tie, kurie, nesitenkindami arba net stačiai aplenkdami visokius biurus, patys stengiasi susirasti sau vietą. Kas čia iš tikrųjų yra kaltas, į šitą klausimą visai nesigilinsiu, bet trumpai pasakysiu, jog daugumas darbo biurų atlieka savo darbą ne taip, kaip reikia, kitaip pasakius, —nemoka suvesti į vieną vietą darbdavius ir darbininkus. Ir aš patsai, atvažiavęs vieną apščią lietuvių gyvenamą miestą, užsirašiau tokiame biure, tečiau turiu prisipažinti, kad aš užsirašiau ne tiek tikslu —ieškoti kokios nors vietos, kiek tikslu — arčiau susipažinti su vietinio darbo biuro veiklumu, ir esu tikras, kad per šį biurą nieko neaptursiu. Bet jeigu iš netyčių atsitiktų taip, kad man atsirastų darbas, tai tada, no žmonių pasakos betariant, „apie tokią naujieną galima būtų į laikraščius parašyti“.

Dabartinis mūsų gyvenimas kupinas visokių paradoksų. Štai, dirstelkime į „L. B.“ № 55; tenai mes rasime kaip ir pasiskundimą visuomenei net penkių agronomų, kurie norėjo gauti iš Kostromos komiteto vietą „žemės ūkio kursų“ vesti. Komitetas gi, nesuradęs lietuvių, pasisamdė rusus agronomus.* Štai tau, kad nori! Kuo išaiškinti tokius apsirėškimus? Man rodos, kad svarbiausia priežastis tūno mūsų dezorganizacijoj, ir mes nejaustume taip, kaip dabar, inteligentų stokos, jei patys pasistengtume susitvarkyti ir susieiti viens su kitu į artimesnę pažintį, tada nereikėtų šaukties į pagalbą svetimų žmonių, kurie visai nepažįsta lietuvių reikalų

Voronežas, 3—VIII—16.

A. Kelmūtis.

Kas apie Lietuvą rašoma.

P. Kl.

II.

Kitaip apie lietuvių rašo Prūsų landtago atstovas dr. Gaigalaitis savo knygelėje „Die litauisch baltische Frage“ (Berlin, 1915). Tuo savo rašteliu jis iš dalies papildo, iš dalies, matyti, pataiso Karaliaučiaus univ. profesorius, Bezzemberger'io, išrodymus, pateiktus paskaitoje (1914 m. rudenį) apie Prūsų pasienio šalis („die ostpreussische Grenzlande“). Tos paskaitos, berods, mums kol kas neteko matyti. Pasaka gi Gaigalaicio, Bezzemberger'is manas reikalinga busiant, Rusiją nugalėjus, iš lietuvių ir latvių naują valstybę padaryti. Ta valstybė galima esą būtų sutelkti dar ir su estais.

Gaigalaitis savo knygelėje (iš viso 24 didelių puslapių), tą pat dalyką liesdamas, nori, apskritai, daugiau šviesos iškelti vokiečių visuomenėn, kuri visiškai maža težinanti, kas už jos rytų sienos gyvena, ir visa vienu bendru Rusijos vardu žyminti. Lietuviai vokiečiams — taip pat lyg akla traškanti giria. („Böhmische Wälder“) Todel Gaigalaicio knygelėje randame trumpai sutrauktą visokeriopą Lietuvos gyvenimo paveikslą. Čia ir senosios bei

naujosios mūsų istorijos vaizdas, ir lenkėjimo bei lenkinimo bruožas, čia ir Muravjevo gadynė, ir spaudos spūstys, čia ir „Aušros“ pradžia, ir paskutinio dašimtmečio ūgiai. Šis tas pateikta taip pat ūkio stoviui pašikinti, įdėta žinių apie gyventojų skaičių, etnografines sienas, tikybą, kalbą, mokyklas draugijas, spauzdinius, pramonę ir kita. Nepalyginti, daug mažiau kalbama apie latvius.

Iš tos aprašomosios dalies, rasi, pravaru bus tik tos vietos tepaminėti, kur Gaigalaitis, pav., nupeikia rusų vyriausybės pastangas lietuviams surusinti, kurios, nieko nelaimėję, tik smaugę žmonių plėtojimąsi; taip pat kur jis panašiai paliečia lenkų pasiryžimus lietuviams „kultūrinti“. Tarp kita ko Gaigalaitis pabrėžia ir lietuvių pagimą įvairiomis bendrovėmis spiestis savajai kultūrai ir ūkiui kelti. Svetimtrokšdami lietuviai, pasaka jo, pranokstą ir savo brolius Prūsiose. Todel, nors Lietuvos žemė ir nėsanti per daug derlinga, — rūpestingai ir akyiai valdoma Lietuva netrukus pavirstų žydimoju, laimingų žmonių kraštu; nes — pati tauta esanti nepaprastai gabi ir darbšti (fleissig und äusserst bildungfahig).

Dr. Gaigalaitis tačiau nesitenkina ir Lietuvos stovį aprašęs. Jis terpia mūsų ateitį plačiojon tautų politikon. Kaip ir Rohrbach'as, Lietuvos bylą jis, žinoma, visų pirma, vokiečių naudai kelia. Ir jis žiūri, kaip Rusiją nusilpninus, padarius nepavojingą vokiečiams. Kitaip sakant, lietuviai, ar šiaip ar taip, progos tēr dalyviai. Bet kada Rohrbach'as + šiesmukas ir akias „kulturtregeris“, Gaigalaicio žvilgsny jaučiamas kultūros politikos atsargumas.

Šit kokia gija įvija Gaigalaitis Lietuvos ateitį į tautų politikos metmenis:

Visų pirma, jis nesijaučia galis niekais nuleisti tų išrodymų, kurie rūpinas Vokią vokišką palikti, kurie vengia vokiečių valstybę Babelio mišiniu versti. Tokių balsų, matyti, netrūksta Vokioje. Jie, apsimatymo pamokytį (plg. kovą su lenkais Poznanių), neranda reikalo dar daugiau bėdos manytis, įvairiakalbių, neramių, maištingų, visai svetimų kraštų prisiemus. Vokia, vadinas, turinti likti vokiečių tauta.

Tačiau, kita vertus, kaip galima esą ramiai statytis savoji kultūra, kada didžiausias Vokios priešininkas, Rusija, palieka nepaliečiama? Tokiai gausybei turtų kirbant ir slavų vislumui nesiliaujant, Rusija ne šiandien — rytoj apgrięsianti danti, vokiečius dūmais paleidus!

Iš tos dvejojimo sietuvos Gaigalaitis randa išeitį, lietuvių, latvių ir lenkų bylą iškeldamas. Jis, visų pirma, iškelia aikštėn, kad rusai niekur su vokiečiais nesusieina, kad vokiečių kaimynai yra lietuvių ir lenkų tautos, o už jų — ukrainiečiai, gudai, latviai. Jau tų tautų žemes atrėžus, Rusija, susilpninta, liktų toli nuo vokiečių. Pirmu ruožtu, žinoma, eina lenkai ir lietuviai.

Berods, lenkų byla sukelia Gaigalaicio sunkių abejojimų. Palikus savarankę, lenkų valstybę (Rusijos sienų plote) sukurtą Vokios ir Austrų lenkuose noro susijungti su jaja ir kelti ten nuolatinių maištų. Paranku būtų ji prijungti prie Vokios, bet, Gaigalaicio nuožiūra, vokiečiai vargu benorės turėti reikalo su lenkais. Belieka Austrams atiduoti, — kur ir pirmiau slavų padermės įsiterpta. Bet ypačiai dėl to tatau Austrams ir pavojinga...

„Vilniaus Aidas.“

*) Apie šį nesupratimą žiūrėk Konstr. K-to paaiškinimą „L. B.“ № 59 (88).

Korespondencijos.

JEKATERINOSLAVAS.

Birželio 26 d., sekmadienį 2 val. Jekater. lietuviai kėlė didelę iškilmę: vakarinių karsų atidarymą dirbtuvių mokiniams įsteigtą ir laikomą Liet. Dr. Jekater. Skyriaus.

Čion bus ne pro šalį padavus pluoštą žinių iš Jekater. Lietuvių kolonijos veikimo dar prieš karą ir L. Dr. skyriaus nuo pat jo susitvarkymo pradžios.

Dar prieš karą gyventa čia diktokos lietuvių kolonijos, daugiausia pabriku darbininkų ir tarnaičių. Spėjama, kad būta jų čia arti 2000 žmonių.

Bet lig tremtinių bangoms užplūstant ir L. Komitetui susitvarkant, nieks apie lietuvių Jekaterinoslave nežinojo: jie buvo laikomi tai lenkais, tai latviais. Vietinių gyventojų (rusų) net daugelio nežinota, kad yra atskira lietuvių tauta su savo kalba, įpročiais...

Svarbiausia tokio apgailėtino dalykų stovio priežastis buvo susipratimo, organizacijos, gyvumo trūkumas: lietuviai neturėjo jokių draugijų, nei mokyklų, nei prieglaudų, nei bažnyčioje pamaldų gimtąja kalba. Tokioms sąlygoms esant ir nenuostabu, kad mūsų prasčiokėliai, atsidūrę čia šokių ar tokiu būdu, greit mėsavo savo gimtąja, kalbą griebdamies lenkiškos, latviškos, ar rusiškos, ir jų vaikai jau nė žodelio jos nebemokėdavo.

Inteligentai, kurių čia gana žymus skaičius darbavosi ir dabar darbuojasi, irgi veik visi buvo sulenkėję, trūkstant organizacijos, draugijų, susipratimo, buvo apsilėję ir linkę prie nutautimo. Juk kiek tai lietuviai savo fizikos ir intelekto pajėgoms gaivino svetimas, kaimynų tautas, o silpnino savąją!

Tarpe inteligentų būta ir daktarų, vaistininkų, inžinierių, valdininkų universiteto mokslo, gana žymias vietas tai teisme, tai gubernijos valdyboje, tai pabirkose, tai kitur. Būta čia ir profesionalių amatninkų ir kitų profesijų žmonių.

Bet visi jie saldžiai miegojo tautos amžių apsnūdumu ir dar diduma febmiega.

Tautos samonei pažadinti truko, tarytum, kokio nepaprasto, nekasdienio atsitikimo, truko visko pajudinamo akstino. Tuo akstinu ir buvo tremtinių bangos, jų vargai. Jie priminė tautos vadovams jų gimtas šiaudų pastoges, jų pareigas. Atbudusių saujelė, vadovaujant „Briansko“ geležies pabriku inžinieriui Graurokui, stvėrėsi darbo, pradėjo organizuotis. Jo energija atsirado reikalingas narių skaičius; veikliausieji jų tarpe iš inteligentų: p. p. Kamierauskienė, Petruskis, Malkevičius, Kalvaitis ir k.; iš darbininkų: Trinkunas, Miškinis, Mališauskis, Milašius ir k. buvo išrinkti visuotinio susirinkimo į Komiteto valdybą, pirmininku kurio tapo Graurokas.

Be paminėtų, dar keletas inteligentų buvo prisidėję prie sudarytosios Liet. Draugijos, bet savo tautybės samonę ir veiklumą parodė tik tuo, kad davė trirublę — nario mokestį — ir vėl pasinėrė snaudytyje. O gaila, labai gaila! Jie galėtų būti mūsų tautos židiniai, kultūros akstinai: kilę iš Lietuvos širdies, vieni iš sodžiaus, kiti augštesnio luomo, išėję augštus mokslus. Lietuva privalys užgiedoti jiems tik „Requiem“ ir pastatyti kryželį. Stebuklų nėra ko laukti. Kiek tų kryželių nelaimingoji mūsų tauta jau yra pristačiusi ant savo nutautusių sūnų ir dukterų kapų!

Graurokas, tapęs jo paties energija sudarytosios Draugijos pirmininku, kiek turėjo darbuotis, težino tik tie, kuriems teko su juo darbuotis! Vos spėjus atlikti darbą pabrūkioje, inžinieriaus pareigas, bėgdavo komitetan ir dirbdavo lig 12—2 val. nakties. O tremtinių bangos vis plaukė ir plaukė...

Kiek apsistojus pabėgėlių bangų plūdumui, sušėlus, kiek išgalint, tremtinių kūno reikalus, Jekaterinoslavo komitetas ėmė rūpintis tolesniu darbu: atkreipė dėmesį į tautos ateitį, į jos augančiąją kartą, mažus vaikučius. Darbas prasidėjo mokyklų ir prieglaudų steigimu. Bet kaip tik šio milžiniško darbo pradžioje turėjo apleisti Jekaterinoslavą p. Graurokas: jis išsikėlė Smolenską į lietuvių įsteigtą „Vilijos B-vės“ pabrūkio, dar vaisingiau darbuotis savų jų naudai ir savųjų tarpe.

Jekater. komitetas, išvažiavęs p. Gr., nenuleido rankų: ėmė toliau varyti vagą praskintame tautos švietimo dirvone, vis sparčiau įsitraukdamas darban. Ir C. Kom. ėjo pagalbon, siūsdamas talkininkų į bendrą darbą. Bendromis pajėgomis darbas ėjo dar sparčiau.

Ilgainiui buvo atidaryta ir dabar laikoma:

I. 8 komplektai mokyklų; mokosi apie 500 vaikučių; jų skaičius vis auga ir ateinančiais mokslo metais reikės sudaryti dar 3 komplektai;

II. 4 prieglaudos, kuriose laikoma apie 200 vaikučių;

III. prieglauda seniems ir chronikams;

IV. įtaisyta choras;

V. atidaryta 3 valgyklos ir keli bendrabučiai mokiniams;

VI. atidaryta galop dirbtuvių su skyriais: 1) kalvių, 2) šaltkalvių, 3) katalių ir skardininkų, 4) stalių su tekintojais, 5) knygrišių, 6) kurpininkų, 7) siuvėjų, 8) skalbinių siuvėjų, 9) aučių, pirštinių mezgėjų.

Dirbtuvėse įvairaus amato mokosi prie gerų meistrų apie 100 mokinių abiejų lyčių jaunuomenės. Geriau amatininkams mokiniams pralavinti, komitetas ėmė rūpintis įsteigti vakarinius kursus mokslo ir doros šaltinį. Vargais negalais išgautas leidimas, suieškota mokytojas ir pradėta darbas.

Kaip pradžioje buvo minėta, 2 val. popiet birželio 26 d. susirinko visi mokiniai atidaromų vakarinių kursų būte, priešakyje turėdami savo mokytoją T. Levicių. Iškilmen atvyko komiteto didžiama su pirmininku kun. Vilimavičiumi ir dar keletas svečių.

Po kun. Vilimavičiaus ir žemiaus pasirašiusio prakalbų, pritaikintų tos dienos iškilmėi, Eimaičio choras iš tų pačių mokinių padainavo kelias daineles. Be jų negali apsieiti pas mus, kaip žinome, joki iškilmė.

Pažymėtinas dar vienas smagus apsiėsiškinimas Jekaterinoslavo lietuvių gyvenime: paskutiniame laike įsikūrę čia vyriausybės leista savitarpinio susišėlimo Draugija su pakasynų kasa, ku-

rion iškarto įsirašė apie 40 narių. Jau susidarė ir valdyba.

Liet. D-jos Centro Komiteto įgaliotinis L. Kairiūnaitis.

Feljetonėlis.

Gyvenimo lapeliai.

1. Jonas Pelėda.

— o —

Kartą aš sėdžiu ties savo palapine ir skaitau „Lietuvių Balsą“. Tai viena, tai kita iš tėvynės žinutė randu. Atsidėjęs jas seku ir mąstau:

— Kaip ten jie gyvena? Ar vargsta? Spėju, ne daugiau už mus pačius...

— Ak, kad nors valandėlei galėčiau ten nuvykti ir pažiūrėti, ypač bent kai kurių vietelių, man brangių.

Užsimąsčiau. Staiga mane prižadino balsai. Kažkas rusčiai kalbėjo. Žiūriu — toks paveikslėlis: augštas policistas (kareivis) laiko už apykaklės mažo ūgio, susikuprinusį, šerpetotą kareiviuką; prieš juodu stovi mūsų pulko komendantas.

— Kas jis do vienas? Kur tu jį sugavai?

— Jūsų malonybe! jisai norėjo pro mūsų apkasus pralįsti ir pas vokiečius pabėgti (atsitiko tai prie Vilniaus ir Minsko gubernijų sienos).

— Kuo tu pavarde? — klausia komendantas.

— Ivan Pelėda.

— Kokios gubernijos?

— Vilniaus...

Čia man dilgtelejo mintis, ir aš įsiklausau kalbon klausdamas:

— Tu lenkas? (aš tą valandą norėjau, kad jis būtų atsakęs — taip).

— Ne, lietuvis — tvirtai atrėmė.

— Kuo tu pavarde?

— Jonas Pelėda, nuo Švenčionių.

— Tu norėjai pabėgti, taip?

— Ne, — gynėsi, — aš paklydau.

— bet iš akių mačiau, kad jį, kaip ir mane, traukte traukė vakarų, saulėlydžio link.

Jis, nežiūrėdamas gresiančių jam pavojų, kokie turėjo jį kelionėje sutikti.

Del Rašybos Komisijos protokolo.

Rašybos Komisijos posėdžių protokolą parašytas ta rašyba, kuri komisijos daugumos teikiama, vadinasi — garsine: pav. lipti į kalną sunku, tad libdamas labai pailsau, ir t. t. Spauzdindami protokolą, rašybą paliekame garsinę.

— o —

Rašybos Komisijos. Posėdžių protokolai.

— o —

Mokytojų Suvažiavimo, įvykusio Voroneže š. m. sausio 4 ir 5 d., išrinktoji Rašybos Komisija susirinko Petrapilyje sausio 20 d. Komisijos posėdžiuose, kurie buvo sausio 20, 21, 22, 23 ir 24 d., dalyvavo šie jos nariai: K. Buga, A. Dubinskas, kun. J. Laukaitis, Bal. Masiulis, St. Naginskas, L. Noreika, L. Požela, J. Statkevičius ir kun. J. Tumas. Del nesveikatos negalėjo atvykti Komisijos narys J. Jablonskis. Posėdžiuose, be R. Komisijos narių, dalyvavo Petrapilio laikraščių atstovai — „Naujosios Lietuvos“ J. Sondeckis ir „Lietuvių Balso“ L. Noreika (Raš. Kom. narys), atstovai: „Leidimo Komisijos prie Lietuvių Draugijos aukštųjų Mokslo mokyklų moksleiviams šelpti“ St. Naginskas, „Maskvos Mokytojų Sekcijos prie Lietuvių Komiteto“ J. Statkevičius ir „Dvasios Reikalų Sekcijos prie Lietuvių Draugijos Centro Komiteto nukentėjusiems del karo šelpti“, Kl. Skabeika. K. Bugos, J. Jablonskio, J. Sondeckio ir Kl. Skabeikos balsai buvo patariamai. J. Jablonskis, negalėdamas atvykti posėdžiu, įgaliojo St. Naginską pasakyti Susirinkimui savo nuomonę rašybos klausimu.

Raš. Komisija išrinko posėdžiams kun. J. Tumą pirmininku, St. Naginską ir Bal. Masiulį sekretoriais.

Komisija sprendė šiuos dalykus:

I. Kokia turi būti mūsų rašyba;

II. Kuriais principais einant lengviausia rašyti;

III. Brūkšnelių vartojimai;

IV. Žodžių kėlimas;

V. Svetimųjų žodžių rašymas;

VI. Kiti sumanymai.

Pat pradžioje buvo kalbama apie priežastį, del kurios Mokytojų Suvažiavimas rado reikalinga išrinkti tam tikrą Rašybos Komisiją, ir apie Raš. Komisijos tikslą.

Kad ir turime vieną bendrą rašybą, bet del kai kurių dalykų vis dar tebesvyruoja. Del to vienos knygos rašoma vienaip, kitos — kitaip, neminint laikraščių, kurių rašyba dažnai buvo mainoma. Taip tvirtai toliau nebegali. Patys svyrudami, kaip gi pagaliau vaikams mokysime rašyti? Mokyklos reikalas liepti mums liepia nustoti svyravus — patiekti vieną visiems rašybą. Del to Mokytojų Suvažiavimas, turėdamas visa tat galvoję, išrinko tam tikrą Komisiją ir pavedė jai nustatyti rašybą, kad ją būtų jau ir visi mokslo vadovėliai rašomi.

I

Rašyba, Komisijos supratimu, nėra mokslas kalbos etimologijai ar tarmėms nagrinėti; ji tėra tam, kad vienaip visi rašytume, ką sakome ar manome.

Iš rašybos reikalaujame, kad ji būtų lengva rašyti ir skaityti, kad būtų: a) vienoda, b) sisteminga ir c) kiek galint vienu, visiems įmanomu, principu vykinama.

II

Ligi šiol sveikujių vientisinių žodžių priebalsiai buvo rašomi įvairiai: vienu — grynąja garsine (Kursaitis), kitu — grynąja kilmine (Jaunius) ir dar kitu — maišyta rašyba.

Kilminė rašyba neskiria garsųjų priebalsių nuo atitinkančių jas begarsųjų,

kurios stovi prieš kitą priebalsę arba žodžio gale. Del to randasi margumo: gūšta, ar gušta, ankštas, ar angštas, kipsas ar kibšas, spraksi ar spragsi, auksas ar augsas, kliuksi ar kliugsi, gurkšnis ar gurgšnis, mirkčioja ar mirgčioja ir t. t.

Garsinė rašyba tuo skiriasi nuo kilminės, kad ji pripažįsta esamąjį kalboje skirtumą tarp garsųjų ir begarsųjų priebalsių. Čia principas — kurį priebalsį girdi, tą ir rašyk, nesigilindamas į žodžio etimologiją.

Rašybos Komisija, eidama šituo principu, nutarė:

Lietuvių kalbai lengvesnė garsinė rašyba, turint šitą taisyklę: vientisiniam sveikame žodyje greta tegali stovėti begarsės: p, k, š, s, t, c, č, arba garsiosios b, g, ž, z, d, (dz, dž). Pavyzdžiai: lakštas, ankštas, aukštas, rūkštas, baikštas, gerkšti, trokšti... kregždė, žvaigždė, trogždamas, gergždamas, prungždamas, žvargždas... plaktas, danktis, bėkti, slukti, aukti, mekti, grimsti, srėpti, dirbti, kvėpti... Magdė, migdė, rigdė, trigdė, laugdamos, bėgdamos, srėbdamos, kvėbdamos, dirbdamos, prauzdamos, šviezdamos, veizdamas... laukšiu, bėkšiu, kvėpsiu, dirpsiu... srėpk, kvėpk, mesk, prausk, gerkšk, grimsk, šviesk, trokšk, veisk...

Pastaba. Bus rašoma ne sč ir zdž, bet šč, ždž. Pavyzdžiui: išvirkščias, gulščias, valščias, priežaščius, prauščiaus, meščiaus... gergždžia, pavyždžiui, vabždžiai...

Taigi sveikojo žodžio priebalsių rašybai vartojame garsinį principą.

Tik nesveikiesiems (nutrupėjeliams) ir sudurtiniams žodžiams naudojames kilmine rašyba: be maža, — bemaž, tada — tad, tatai — tat...; užsakė, kryžkelis, drūtgalis...

Neliezdami paties minėtojo principo, B. Masiulis ir L. Noreika pasiūlė šią rezoliuciją (jai pritarė ir K. Buga):

„Tesame maža mūsų tautos dalelė ir nežinome, kaip tvarko rašybos reikala mūsų tautos didžiama Lietuvoje, kuri jau turi savo mokyklų — pradedamųjų vidurinių ir net aukštųjų. Del to mes nedarome ir neturime teisės daryti grieštų atmainų ir, nustatę tik didžiųjų neaiškumus, paliekame sanąją rašybą — kilmine, kuri išgalėjusi mūsų raštuose“.

Nevienodai tariamų garsų rašybai lengvas ir tikslus principas — transkribuoti rašomosios kalbos tarmę (gyvoj ar susidariusi). Antras principas gali būti — tarmių taikinimas ir trečias — daugumos principas. Šis nepraktingas, antrasis — persunkus, pirmasis, liezdamas jau pačios kalbos dalykus, negali būti be gramatikos visais išdėtas. Todel Komisija pataria laikytis balsių ir pusbalsių rašybai Kriaušaičio gramatikos: reikia rašyti: labiau, rupiau, pažįsta, drįsta, vįsta (visti), tįsta (nosis ištįso), lįsti (lendu), skųsti, siųsti, šunų, kad padarytų, išėjo lauko artų, melstis, sakyti, idėti, isekti, išėmus: pjauti, spjauti, bjaurus, tvinsiu, tvinstu, pažinsiu, sensiu, tinsiu, tvinstu, tinstu, kirmija, dalija.

Pastaba. Rašomosios kalbos fonetika neskiria garsų: i nuo y ir u nuo ū. Todel jiems skirti naudojames analogijos principu: analoginėse gramatikos formose, kur vartojama a (a ilgoji) ir e (e ilgoji), ten rašome ir u; pvz.: šalau, gesau, spurau, tižau ir šalu, gestu, spuru, tįstu, lįja, gįja, pūva (pūsta, pūna), būva, (būna), kila, šila, bira, iraskila, dila, pieva, gervė, žmogų, medį ir t. t. Visais neanaloginiais atsitikimais išskyrus kai kurias galūnes su u (gervių, kad imtų), rašome tuos ilguosius balsius raidėmis y ir ū, nesistenkdami įtikti visoms tarmėms; pvz.: akys, trys, jās, gražus, skystas, rūšis ir t. t.

(Bus toliau).

engėsi prasiskverbti pro kaip rusų, kaip vokiečių nepereinamas eiles, per gilus apkasus, per dygliuotas, aštrias voras. Jau kelias dienas slapstėsi tam- tuoje begalinuose miškuose, braidžiojo pelkėse, išalko, išbadėjo, net veidas pajuodo, klajojo, kaip dvasia ištremta, bet... veltui: neteko jam tėvynės regėti! Nelaimingas Jonas Pelėda...

Bet... palaukim gailėtis. Ką gali žioti? Gal *taip* ir reikia? Rasi kada tai, Jonas Pelėda, spjaute spjaudė savo tėviškę, tik apie „Merikas“ — aukso salis svajojo? Gal jis nejaute tėvynės? O dabar per kančių bei bandymų ugnį perėjęs, kaip geležis rūdis nusivalė ir gyna, skaisčia širdimi Tėvynės trokšta?

Gal.
Jonas Pelėda — mūsų pačių atvydis. Tautiečiai, mes ar mylėjom tėvynę?! Mūsų lengvas nutautimas, mūsų apsididimas, neprotingos partinės rietenos — ar tai Tėvynės meilė?

Tai tegu šių metų vargai ir mūsų sielas išgrynina ir, kaip Jonui Pelėdai, Tėvynę gražina.

Lizdeika.

Zinios.

PETRAPILIS.

Caras įsakė pašaukti kariuomenės 2 rūšies apsaugininkus (ratnikus) ne rugpjūčio 15, bet rugpjūčio 25 d. Bus šaukiami tikrai 1905, 1904 ir 1903 m. apsaugininkai.

Įsakyta pašaukti jurių kariuomenės 1-osios rūšies apsaugininkai jūrininkai — 1902, 1901, 1900 ir 1899 m.

Vyriausybės pažiūra į pabėgėlių šelpimą. Žemės skyriaus prie vidaus reikalų ministerijos direktorius A. Nievierovas pristatė tam tikrai pabėgėlių tarybai pranešimą apie pabėgėlių organizacijų revizijos rezultatus. Per dvi dieni Nievierovas su savo padėjėjais aplankė ir ištyrė apie 80 įstaigų — miestų sąjungos ir kai kurių tautų organizacijų. Aplankytosios įstaigos padariusios Nievierovui nemalonų įspūdį. Dauguma aplankytųjų prieglaudų, mokyklų, dirbtuvių ir k. esą įtaisyta gražuose namuose ir kaštuojanti apie 6000 rub. metams. Kiekvieno pabėgėlio išlaikymas apsieis tas tokio būdu 40—50 rub. mėnesiui. Negana to, kitos draugijos nusamdžiusios dargi vasarnamius pabėgėliams. Pabėgėliai tinginiauja ir nenori dirbti. Peržiūredamas registracijos knygetes Nievierovas įsitikinęs, kad kiekvienas pabėgėlis gauna pašalpos keliose organizacijose. Kadangi kiekviena jų užrašanti visus, kas iš jos gauna pašalpos, tai daugelis užrašyta kelius kartus, ir viso labo pabėgėlių esą Petrapilyje ne 34,000, o 10,000. Nievierovas laiko labai reikalingu išvežti visus tuos šelpiamuosius pabėgėlius iš Petrapilio, nes kitur jie lengviau gausią darbo, o jų išlaikymas apsieis daug pigiau.

Šitas Nievierovo pranešimas bus įteiktas vidaus reikalų ministeriui.

Šelpiamųjų skaičių mažina. Visos Rusijos miestų sąjungos Petrapilio miesto komiteto XII skyrius, apsvaustęs, kad į pabėgėlių draugijas dabar kreipiasi, reikalaudami pašalpos, pabėgėliai, jau seniai gyvena Petrapilyje, arba atvažiuoja iš vidurio gubernijų, o tikrai labai retai atvažiavusieji nuo fronto, nutarė:

1) nuo rugsėjo 1 d. davinėti pabėgėlių knygetes (kurios duoda teisės naudotis pašalpa) tikrai a) pabėgėliams, atvažiuojantiems tiesiai nuo fronto ir b) moksleiviams, kurie atvažiuoja į Petrapilio mokyklas.

2) nuo š. m. rugpjūčio 20 dienos nebedavinėti pabėgėlių knygučių tiems, kurie gyvena Petrapilyje daugiau kaip 6 mėnesius, išskyrus: a) moksleivius, b) tuos, kurie gyvena pabėgėlių įstai-

gose, c) tuos, kurie jau gaudavo pašalpos, bet dėl kokių nors priežasčių knygučių XII skyriuje nebuvo išsiėmę ir d) tuos pabėgėlius, kurie pristatys iš globų arba tautų organizacijų savo neturtingumo paliudijimus. Nutaręs tai ir atsimindamas sumanymą kelti pabėgėlius iš Petrapilio, XII skyrius kreipiasi į visas pabėgėlių organizacijas, prašydamas nebesiusti pabėgėlių Petrapilin ir nebedavinėti jiems gelžkelio bilietų sostinėn.

—o—
„Visos Rusijos rusų pabėgėlių šelpimo“ Maskvos skyriaus revizija, kurio pirmininku buvo Vostorgovas, rado, tarp kito ko, kad kanceliarijos išlaikymas skyriui kaštavęs 50% visos pabėgėlių šelpimui išleistos sumos.

—o—
Paskutiniu laiku tam tikroji pabėgėlių taryba nutarė, kad „pajokus“ galima gauti tikrai 50% visų užregistruotųjų pabėgėlių, skaitant ir vaikus, senius, bei ligonius.

SVETUR.

Iš Ciuricho praneša, kad vokiečių sosto įpėdinis sužeistas kojon granatos skeveldra.

—o—
Anglų parlamente Askvitas pasakė, kad anglų valdžia, net ir karui pasibaigus, nepradėsianti su vokiečiais diplomatijos santykių, kol vokiečiai neatlyginsią už kapitono Frayeto nužudymą.

—o—
Anglų karalius pasirašė įsakymą, kuriuo ginama vežti Švedijon visokių prekių.

—o—
Vokiečių valdžia paskyrė 500 milijonų markių atlyginti nuostoliams, padarytiems rusų okupacijos Prūsų rytuose. Kaip jau buvo rašyta, paskutiniaisiais laikais santykiai vokiečių su popiežiumi žymiai pagedę dėl išvežimo iš Prancūzų šiaurės rytų 80.000 gyventojų Vokion.

Nesenai vokiečių valstybės kanceleris Betman Holvegas ir svetimųjų reikalų valstybės sekretorius fon Jagovas aplankė jezuitų generolą — kardinolą Ledochovskį. To aplankymo tikslas, kaip rašo laikraščiai, prikalbėti Ledochovskį patarpininkauti tarp popiežiaus ir Vilhelmo. Paskutinisai įgaliavęs Holvegą prižadėti nuo jo vardo visokių palengvinimų Belgų, Prancūzų, Lenkų ir Lietuvos katalikams, netikėtai religijos, bet ir politikos klausimuose.

—o—
Amerikos parlamentas paskyrė 315 milijonų dolerių 16-kai naujų drednoutų statyti.

—o—
Iš Vašingtono praneša, kad Amerika nerimdama sekanti vokiečių nardomųjų laivelių veikimą. Aišku, kad vokiečiai nepildą savo priežadų ir nesiliauja skandinę pirklių laivus be perspėjimo. Amerikos konsuliams įsakyta akylai sekti šitas vandenio karas.

KARAS.

Rusų šone. Smarkūs mušiai į vakarus nuo Nuobelio ežero. Abi pusė mušasi delei Stochodo intakos. Vokiečiai smarkiais puolimais nori apsaugoti savo kairįjį sparną nuo rusų kariuomenės žygiavimų į pietus nuo Pripeties. Vienok vokiečių stengimasis nors kiek atstumti rusus iš šios vietos neturi jokio pasisekimo. Per tokį ataklų puolimą vokiečiai turi didelių nuostolių. Rusai turi didelių pasisekimų į rytus nuo Liubašuvkos, ties Stochodu ir Rudkos-Cervičių kaimų apylinkėse. Rusams čia pasisekė paimti kelios svarbios strategijos žvilgsniu augštumos. Rusai paėmė belaisvių 8 aficerius ir 820 kareivių, 15 kulkosvydžių, 2 minasvydžių, 1 prožektorių ir 5 telefonų aparatus. Sekasi rusams ir Karpatuose, keliu į Koros-Mezą, 50 varstų nuo Sigeto. Priešininkas bando iš Transilvanijos

prasilausti į Kirlibabą Bukovinon, bet jo stengimas be vaisių, — rusai visus austrų puolimus atmuša. Iš visko matyti, kad rusų padėjimas Galicijoj tebėra beveik koks buvo. Kai kuriose vietose rusai pasistūmė priekin, kitose laikosi vietoje.

Kaukazo šone. Keliu į Diarbekirą smarkūs mušiai. Rusai nugalėdami visas turkų stipumas ir nepatogias kalnuotas vietas, žengia priekin. Ties Bingel-Dagu rusai paėmė labai svarbią turkų stipumą 60 varstų į pietus nuo Erzerumo ir 65 varstai į šiaurės rytus nuo Mušo. Šis rusų žygiavimas gresia turkų kariuomenės sparnui ir užpakaliui, kuris saugo Mušą.

Prancūzų šone, truputį patylėjus, vėl prasidėjo smarkesnių mušių, Prancūzai šturmu paėmė Marepo kaimo dalį, paėmė 200 vokiečių belaisvių. Dešiniame Maaso krante prancūzai išmušė vokiečius iš stiprumų ir reduto į šiaurės vakarus nuo Tijomono stiprumų, paėmė 100 vokiečių sveikų belaisvių ir 3 kulkosvydžius.

Vo-Šapitro miške prancūzai durtais, rankinėmis granatomis išmušė vokiečius iš kelių stiprumų. Apskritai, prancūzai per šias dienas visur truputį paėję priekin. Per dvi dieni paėmė 650 belaisvių.

Prancūzų lakūnas Giunemer'as rugpjūčio 4 d. numušė jau 13-tą vokiečių aeroplaną, o rugpjūčio 5 d. numušė 14-tą. Lakūnas Erotas numušė 5-tą vokiečių aeroplaną.

Anglų šone. Anglai keliose fronto vietose į pietus nuo Giljemono 11 mylių plotu turėjo nemaža pasisekimų. Anglai paėmė stiprumas ties Tjepvaliu ir šiaurės pakalnes nuo Pozjero. Anglai, trupindami vokiečių stiprumas, žengia priekin ir jau netoli Giljemono. Anglai paėmė 896 belaisvių.

Anglų aeroplanai nuolat skraido vokiečių pusėje ir mėto bombų.
Belgai Afrikoje paėmė San-Mikajelį. Nuo balandžio mėnesio belgų kariuomenė perėjo 500 kilometrų (apie 450 varstų). 5 kartus belgai smarkiai sumušė vokiečius. Paėmus San-Mikajelį belgų kariuomenė susivienijo su anglų kariuomene, kuri žygiuoja nuo Moando. Belgai paėmė belaisvių, daug karo grobio, tame skaičiuje 2 armoti nuo buvusiojo vokiečių greitlaivio „Koenigsbergo“.

Italų šone. Trentino apylinkėse austrai smarkiai puolė italus, bet visur buvo atmušti. Kitose vietose smarkūs mušiai. Armos abiejų pusių staigia be perstojo. Austrai puola italus, bet italai visus austrų puolimus atmuša. Austrai turi didelių nuostolių.

Balkanuose. Solunėje sąjungininkų kariuomenė prisiartinio prie vokiečių ir bulgarų kariuomenių. Ties Doiranu prancūzų armosos smarkiai trupina bulgarų apkasus. Visu frontu bulgarai paėję priekin. Bulgarai paėmė kelis kalnus ir kai kuriuos graikų uostus. Nestoso apylinkėse bulgarai taip pat puola.

Paskutinės žinios.

Rusų šone. Pietų vakarų fronte smarkesni mušiai tik abiejų sparnų. Ties Stochodu, Toboljės, Rudkos-Cervičių ir Liubašavo apylinkėse priešininkas puola rusus, bet niekur nieko negauna. Svarbesnių strategijos žvilgsniu pasisekimų rusai turėjo Karpatuose į vakarus nuo Nadvornos. Čia generolo Lečickio kariuomenė nenuilstamai tebežygiuoja, paėmė keletą augštumų ir pradėjo riesti priešininko sparną. Rusų pasisekimas Karpatuose tuo dar labai svarbus, kad priešininkas bandė pats pult ir išstumti rusus, bet rusai smarkiai juos sulaukė ir toliau žygiuoja. Per dvi dieni rusai paėmė belaisvių 16 aficerių ir 1350 kareivių, 1 armotą, 18 kulkosvydžių, 4 bombasvydžius, 4 prožektorius, daug šovinių, šautuvų ir k. d.

Kaukazo šone. Keliu į Diarbekirą rusai paėmė keletą turkų stiprumų. Paėmė daug belaisvių. Rusų žygiavi-

mas gresia pavojumi turkų kariuomenei ties Mušu.

Prancūzų šone. Prancūzai paėmė labai sustiprintą stipumą tarp Giljemono miško ir Marepo, paėmė 6 armosas, daug belaisvių.

Anglų šone. Prancūzuose anglai paėmė keletą tranšėjų. Ties Furo mišku anglai dviejų mylių plotu paėję priekin 600 jardų. Tarp Furo miško ir Alberto-Bopomo kelio anglai taipgi paėję priekin.

Italų šone. Smarkūs mušiai. Austrai smarkiai puola italus, bet be pasisekimo.

Balkanuose. Solunėje serbai paėmė keletą priešakinių sustiprintų bulgarų linijų. Anglų kariuomenė paėmė kalną ties Doldzeli ir paėmė keletą bulgarų pozicijų.

Į pietus nuo Doldzelio anglų kariuomenė susistiprino į vakarus ir į šiaurę nuo Bekerlio.

Balkanuose, kaip matyt pakilo smarki audra, kuo tas pasibaigs, pamatysime.

Portugaluose smagiai rengiamasi. Portugalai dabar išrodo, kaip koks karo lagerius. Pašaukti naujokai nuo 18 metų. Greitu laiku portugalai prisirošę ir galėsia stot prieš vokiečius.

Mūsų dailininkų darbo atvirukai.

Kl. Skabeikos leidiniai.

Kl. Skabeika sumanė tikrai gerą pagirtiną sumanymą. Siuntinėti kitiems laiškelius atvirukus su paveikslėliais jau labai yra įję į paprotį. Leidžia juos daugiausia įvairūs vertelgos vien gešteui, mažą besirupindami dailės puse. Dažniausiai negražūs, nepadorūs, skaidrių spalvų atvirukų vaizdeliai gadina tik žmonių dailės skonį ir dildo juose savosios, tautinės dailės ypatybes. Kl. Skabeikos leidiniai, mūsų lietuvių dailininkų darbo atvirukai visai kitos rūšies. Visupirma — tai žinomų dailininkų: P. Rimšos, J. Zikaro, Galaunės darbo atvirukai, dailės tvariniai; kita — ta dailė, pagražinimai, stiliai — mūsų dailė, mūsų dailininkų sukomponuota. Šios rūšies atvirukais patartina visiems naudoties.

Lig šiol išėjo šie atvirukai:
J. Zikaro: 1) Vakarinė malda; leidin. № 8; 2) Audra, leid. № 5;
P. Rimšos: Iš „Karo“ cikliaus du atvirukai; leid. № 7;
P. Galaunės: 1) Dainiaus kapas, leid. N 9; 2) iš „Karo“ cikliaus, leid. N. 4; 3) Žiemos naktis, leid. N 13.
V. Bičiūno; Lietuvos vytytis, leid. N 14.

Del Piliečių (Abivatelių) Komiteto Lietuvoje.

Laiškas Redakcijai iš Lietuvos.

Gavęs progos išžiūrėti nemažą „L. Balso“ numerių, jo Nr. 22 (51), 1916 m. kovo 17 dienos, radau tarp kito ko ir p. A. Janulaičio laišką, kuriame kalbama ir apie „Piliečių Komitetą“ (Vilniuje. Red. pastab.). Tiesa, prie jo, vokiečiams apėmus Vilnių, buvome, be gudų ir žydų, prisidėję ir mes keli lietuviai. J. Vileišis, adv. Kymantas, adv. Stašinskis, Br. Žilinskis ir aš. Reikėtų plačiai aiškinti, kodėl mes buvome įstoję, o dar gal plačiau — visos tos priežastys ir kilę nesusipratimai, dėl kurių mes lietuviai, kartu su gudais ir žydais, buvome priversti apleisti tą nevykusią Komitetą. Ttai įvyko apie Kalėdas. „Piliečių Komitetas“ faktinai nustojęs gyvuoti.

Jei ką galiu delei „Pil. Komiteto“ istorijos pridurti, tai tat, kad lenkai pasirodė jame galutinei nesugyvenami, kaip ir apskritai visa savo politika, varoma dabar Lietuvoje, lenkai privedė prie to, kad visi ryšiai tarp mūsų ir jų turėjo visai nutrūkti. Lenkų mestąjį mums pirštinaite mes priėmėme.

Plačiau apie visa ką kalbėti ir kaip reikiant visus dabar Lietuvos santykius nuvesti nėra man nė laiko, nė galėjimo. Galiu tik trumpai pasakyti, kad visi mes, likę savo tėvų žemėje, esame dabar viena tik mintimi užsikrėtę — mintimi apie Lietuvą ir jos likimą. Lietuvos rūpesnis yra mus visus krūvon sugretinęs. Gaila tik, kad taip maža inteligentų tėra likę Lietuvoje, kad taip stinga darbininkų!

4. VII. 1916.

Viso labo!

J. Šaulys.

Redakcijos atsakai.

J. Šaikūnui. Kadangi apie tą patį dalyką gavome anksčiau kitą korespondenciją, tai Tamstos nebedėsime. Prašome mūsų neužmiršti!

Redaktorius L. Noreika.

Leidėjas Martynas Yčas.

Tuojaus reikalingi!

Agronomas, algos iki 150 rub. mėn., mokytoja 75 rub. ir prieglaudos vedėjos padėjėja, algos iki 30 rub. mėn., ir visas laikymas;

Siuvyklai rubams kirpėja, algos 40 rub. mėn.; staliai ir kiti šiems darbams darbininkai; 16 batsiuvių; pastaruosius paliausuojama nuo kareiviavimo. Kreipties: KOSTROMA, Rusina 34, i Lietuvos Komitetą.

1811—2

Ieškau vargoninko.

Algos mėnesiui 30 rub., kalėda ir kitos pajamos.

Kreipties: VELIŽ, Viteb. gub. Kunigui Klebonui Jeronimui Budriui.

1810—1

JONAS ir MAT. LADYGA Ubiškių kaimo, Biržų parapijos, Panevėžio apskr., ieškau giminių ir pažįstamų. Cirių 41 13. Moskavskaja ul., № 13 Lietuvos Komitetą.

1795—1

ANELĖ ŠLEKIOTĖ ieško tėvėlių, brolių, sesučių — visi iš Kauno gub. Atsilipti! Pagiba 923-V. 33 Pl. Chicago Ill. America.

1797—1

Kareivis P. RAČIONAS, ieško brolio Juozo ir pažįstamų. Kilę iš Kauno gub., Panevėžio apskr., Šilgalės kaimo. Dėjuojant armijai 110 Kamской полк, нестроевая рота 1-го Раз. обоза послу. Amerikos laikraščiu prašau atsispausdinti.

1798—1

J. VAITKEVIČIUS ieškau brolio Jurgio iš Pilviškių, Marijamp. apskr., Atsilipti. G. Ryzan, ур. Лябицкой и Александровской домъ Ивановича 48.

1799—1

ELZBIETA RUPPOL iš Saločių Panevėžio apskr., Kauno gub., ieško giminių ir pažįstamų. Adresas: село Рамзай, Пензенской губ.

1801—2

STANISLOVA ČERNIAUSKAITĖ Šiaulių apskr., Kauno gub., ieško giminių ir pažįstamų. Atsilipti G. Курганъ Тобольской губ., Телеграфный пер. домъ Макеевича для Черновской.

1801—2

VERONIKA MISEVIČIOTĖ iš Čelkių, Kauno gub., Baisogalos par., ieškau savo brolių: Jono, tarnavusio Vindavos tamožnėje ir Petro, kuris dabar gyvena Amerikoje, Belimorėje. Meldžiu atsilipti, ar kas žino jų antrašius man pranešti. Орель, Воскресенская ул. 28. Провизору Вайткунасу.

1808—4

STASYS JANKAUSKAS ieškau žmonos Onos ir dukrelės Stanislovos iš Diržonių kaimo, Betygalos par., Kauno gub. Prašau atsilipti taip pat pažįstamų. Симбирскъ, Введенский пер. № 49, кв. 1.

1809—2

IZABELĖ DRAUGELYTĖ iš Vilkaviškio, Suv. gub., ieško draugų, ir giminių, ir pažįstamų. Prašau atsilipti: г. Минскъ, Коломенская, Литовский Комитетъ.

1802—2

ANTANAS NIAURA iš Kamajų miestelio, Kauno gub., ieško giminių ir pažįstamų: atsilipti! Тула, Киевская застава II проездъ № 66.

1803—4

JUOZAS BIELIAUSKAS Suvalkų gub., Kalvarijos apskr., Alytaus valsč., M. Likiškėlių kaimo, ieškau tėvo Antano, sesers Rozalijos, uošvio Antano Pacevičiaus su žmona Morta ir šešetu vaikų. Ст. Мѣдвѣдьевка М. В. Р. ж. д.

1770—1

JONAS KLOVAS, staliorius iš Žagarės miestelio, ieškau giminių ir pažįstamų žagariečių ir kruopiečių, gerai pažįstančių mane. Norėčiau susirašinėti laiškais arba susieiti. Петроградъ, Выборг. стор. Нейшлотский пер. д. № 9/11, кв. 42 Ивану Кловасу.

1771—3

ANTANAS BOGUČAUSKAS iš Žarnių kaimo, Radviliškės par., Padubysio valsč., Šiaulių apskr., Kauno gub., ieškau tėvų ir sesers Onos bei kitų pažįstamų. Петроградъ, Воронежская ул. 118.

1772—1

ANELĖ GARŠVAITĖ Kauno gub., Pušaloto par., Jeciūnų kaimo, ieškau motinos, brolių ir seserų. Петроградъ, Нарв. заст. Огородный пер. 27—4.

1773—1

Norinčių pirktis dvarų domei.

Okininkai lietuviai, norintieji pirkti Rusijoje dvarus, kreipkitės į mūsų kuopą.

Mes perkame dvarus su miškais ir pirmosios rūšies dirvas labai patogiomis sąlygomis mokėdami dalimis. Reikia daugiau draugų su pinigais. Nupirktuosiuose dvaruose tuojaus galima gyventi. Vietas renkame prie bažnyčių, kur katalikai susikoncentravę. Kas napanorėtų pirkdami dvarą gyventi, tam pinigų gražiname atgal. Smulkesnių žinių siunčiame laiškais.

Kreipties: Полоцкъ, Римско-католический костель Декану, передать Бернотасу.

1774—1

ELZBIETA JOTŠONYTĖ iš Prienų m. Suvalkų gub., ieško tėvų ir giminių. Петроградъ, Нарвская заст., Огородный пер. 27—14.

1096—1

ROZALIJA VARNONAITĖ Kauno gub., Panevėžio apskr., ieškau sesers Stefanijos Varnaitės, gyvenančios Amerikos Čikagoje. Petrograd, 7-ja rota, № 30 kv. 21, Rozalija Varnonaitė

1776—1

KATARINA BENDORAITĖ (o gal Bendorienė?) ieškau Juzeros Brazaitienės iš Suv. gub., Kalvarijos apskr., Brazavos kaimo. Петроградъ, Цветочная ул. д. 23, кв. 7.

1777—1

Kareivis J. DAMBRAUSKAS ieško: žmonos Barboros iš Joniškio v. Šiaulių apskr., Stasio Kytriaus iš Šiaulių, jo dukters Onos iš Valzgučių ir K. Stanio, jo žmonos Onos, iš Gruzdžių.

Ст. Средняя Сызране-Вяземской ж. д. подвизная починая мастерская № 2.

1791—1

ADOMAS BALČAUSKAS ieškau tėvėlių, brolių ir pažįstamų iš Kauno gub., Panevėžio apskr., Gelažių parapijos, Gutgalių sod. Atsilipti.

BRONISLOVAS PIČELIAUSKAS ieškau tėvėlių, brolių, seselių ir pažįstamų. Kauno gub. ir apskr., Pernaravos parag. Gelušvos sod. atsilipti! Abiejų antrašas: Действующая армия, запасный батальонъ. Польская стрѣлковая бригада 3 рота, Лит. „Б“.

1792—2

ANTONINA ČINKAITĖ iš Kauno gub., Vilkmergės apskr., Pagirų val. ieško pažįstamų. Москва, Б.-Грузинская 14-4, Антонина Чинкайте.

1793—1

JUOZAS LUNKŠTYS ieškau žmonos, tėvų iš Vilniaus gub., Траку пар. Г. Самара, 38 убожище, баракъ 2.

1794—1

MARIJONA KAŠČIKIENĖ, gyvenusi Rygoje ieškau savo sesers Zonės Dubrienės iš Košeliškių Biržų vals., Kauno gub. Гор. Кисловодскъ, Терской обл., Михайловская ул. № 3, Христофору Пеланису.

1787—1

LIUDVIKAS RAŠČIUS ieškau žmonos Onos Simano Raščio, Juozuko, Aničado. Visi kilę iš Kauno gub., Vilkmergės apskr., Traškūnų kaimo. Kas žino, prašau pranešti. Г. Кострома, Лазаретъ пр. домъ Кашина Людвигу Рацусъ.

1796—1

Kareivis PETRAS VAIČIUNAS, ieškau žmonos Jutvallos, sūnaus Kazimiero ir brolio Juozo iš Stakliškio miestelio, Jezno vals., Траку apskr., Vilniaus gub. Adresas: 83-й запасный пѣх. батальонъ, караульная команда, Петру Вайчунасу.

1788—2

ELZBIETA STANIULIENĖ, Kauno gub., Šiaulių apskr., ieškau motinos Emilijos ir seserų: Leonoros, Stanislovas, Sofijos, taip pat brolio Juozaro. Екатеринославъ, 3-я Человатка, Суворовская ул. 23. Елизавета Статалайтисъ.

1789—1

JONAS PAKŠTAS iš Užpalių, Ukmergės apskr., ieškau brolio Jurgio ir uošvės Izabelės Brazaitienės, giminių ir pažįstamų. Atsilipti: гор. Вышний Волочекъ, Тверской губ., имѣние Павловское, ветеринарный лазаретъ.

1790—2

MARĖ KALVINIENĖ iš Garliavos ieško dukters Elzbiетos 18 m., Москва, С. Богородское, Средняя 3.

1752—1

Ieškau kambario (kampo)

apsigyventi bendrai prie lietuvių šeimynų. Prašau tautiečių pranešti: Juozui Červinskiui. Adresas:

Безбородкинский пр. 9, кв. 12.

1764—1

BENEDIKTAS MELEIŠIS Kauno gub., Rasein. apskr., Kelmės valsč., Šiaupeikės sod., ieškau giminių ir pažįstamų. Дѣств. армія, 123-я почт. пол. Контора, 11 Воздухоплавательная рота, 1-я Наблюдательная ст. Б. Мелейису.

1755-a—1

KAZIMIERAS ŠIMKUS iš Kemšių, ieškau savo pusbrolių Jono, Juozo ir Aleksandro Žiamkų iš Pailių sod., Šiaulių apskr., Kauno gub.

Klemenso Sakmano iš Joniškės valsč., Kauno gub., dėdės Tadaušo Danto Skaisgirio par., Žagarės valsč., Kauno gub. Visi gyvena Amerikos Čikagoje. Atsilipti. Архангельскъ, Псковский пр. д. 65 Литовский Комитетъ. Казимиру Шимкусу

1750—1

ALEKSANDRA KAČINSKAS iš Kružių par., tarnavęs Varniuose, Kaltinėnuose, Kražiuose ir Raseiniuose ir

NAPALEONAS PAŠKOČYMAS, gyvenęs Šilėlėje ir Upinoje ir

KUNEGUNDA PORVANECKIENĖ (Abromavičiūtė) iš Taručių dv., Šiaulių par., visi Kauno gub., ieškom giminių ir pažįstamų. Енакиев, Екатор. губ. Контора кирпичнаго завода. Р. Б. М. О-ва, А. Качинскому.

1779—2

KAZYS BABRAUSKAS, ieškau savo žmonos Antaninos Kauno gub., Šiaulių apskr., Skaisgirio par., Jurdačių dvaro. Городецъ, Вит. губ. Конский зап. 7 отдѣл., 2 взводъ. Кузнецу К. Бабровскому.

1780—1

MATEUŠAS BUTKIS Kauno gub., Ukmergės apskr., Južintų par., Pacaunės vienkiemio, ieškau seserų Teofilės ir Onos Butkyčių bei giminių ir pažįstamų. Дѣств. армія, 123-я полевая почт. Контора, 11-я Воздухоплавательная рота, М. Буткису,

1774-a—2

JONAS PRASCEVIČIUS iš Šeduvos, ieškau giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Ертелевъ пер. 9 кв. 99.

1769—1

JUOZAS SKVIRECKAS Aimuliškių viensėdžio, Pašaloto par., Panev. apskr., Kauno gub., ieškau giminių. Петроградъ, Выбор. ст. Сердобольская 19, кв. 5.

1765—1

NIKODEMAS GARLAUSKAS Kauno gub., Telšių apskr., Darbėnų valsč., Naujapilės sod., ieškau savo žmonos Elenos su vaikais: Kazimieru 14 m., Juozu 6 m., Salimėja 3 m., brolio Antano Garlausko, vargonininko Pranciškaus Jankausko, jo moteries Salimėjos ir seserų Teresės ir Petronėlės Garlauskaičių. Петроградъ, Смоленская ул. домъ 11.

1766—1

ANTANAS ir STASYS KANIŠAUSKAI iš Janušonių, Kauno gub., ieško tėvų: Juozo ir Apolonijos taip pat Onos Zaromskienės ir pažįstamų. Екатеринбургъ 2-ый Монастырский пер. № 8.

1804—2

JONAS JASIUKAS ieško žmonos Marijonos ir sūnelio 7 metų. Treti metai kaip nesuranda. Atsilipti. Екатеринбургъ, Литовский Комитетъ Иоанну Ясиюкасу.

1805—2

Reikalinga tarnaitė

namų арувокаі (ruošai). Kreiptis: Фонтанка, 103, кв. 64.

1836—2

Kunigų domei!!!

Turiu visokių škaplierių ir rožančių. Parduodu ir didelėmis partijomis. Perkupčiams didelė nuolaida.

Гор. ТВЕРЬ. Красная Слободка 4-я ул. д. № 40,

Б. Максвитисъ.

Petras Nausėda iš Vainuto miest., Raseinių apskr., Kauno gub., ieško savo žmonos Petronėlės su šešetu vaikų, ir Jono Juozaičio.

Adr.: Тула, Никитовская ул., Петровская Купеческая богодѣльня.

1637—1

Katrina Nadvoraitė,

(Amerikoje) 3259 S. Halsted Str. Chicago, Ill. U. S. A.

ieškau savo motinos Onos Nadvorienės 60 m. sesers Agotos, švogerio Adomo Kulikauskio Kauno gub., Panevėžio apskr., Naumiesčio m. Elzbiетos Vaičiaitienės ir Navaršonių kaimo.

1684—2

Brigida Kasparavičiūtė,

(Amerikoje), ieškau motinos Agotos 60 m. dviejų seserų: Agnieškos ir Benediktos Kasparavičių iš Kauno gub., Šiaulių apskr., Radviliškės vals., Gudmiškių k. Adresas: B. Kasparavičiūtei, 3259 S. Halsted Str. Chicago Ill. U. S. A.

1685—1

ir

Marijona Mažeikiūtė,

ieškau savo tėvo Felikso, brolio Vinco ir sesers Onos Mažeikių iš Suv. gub., Naumiesčio apskr., Svetušinos valsč. Baraviškių k.

1686—1

JURGIS SKUŠAS Suv. gub., Marijampolės apskr., iš Kalvelišio sod., ieško savo žmonos Onos Skušienės, Ст. Ратомка, Минск. губ. Литовский Комитетъ.

1666—1

BARBORA JANAUSKAITĖ iš Plungės m. Telšių apskr., Kauno gub., ieškau tetos Butkevicienės ir brolio Petro. Тула, Мотякинская ул. Литовский Комитетъ,

1668—5

ALFONSAS REGELSKIS Kauno gub., Raseinių apskr., Kelmės val., Kražių par., Trakšių k., prašo giminių ir pažįstamų atsilipti: Дѣств. армія, 117 Дополн. вольнонаемный обозн. батальонъ, 582 транспортъ, 1 взв. 11 отд.

943—к.

JUOZAS MOTIEJONAS, Kauno gub., Ukmergės apskr., Viešintų par., Padubio vienasėdžio, baigęs Panevėžio realinę mokyklą, prašau giminių ir pažįstamų atsilipti. Adr.: Петроградъ Басковъ пер. 29, кв. 10, Центр. Литовский Комитетъ.

Prašau Amerikos laikraščių atsispausdinti.

1733—1

OKIO TYRINĖTOJAS VINCENTAS RUČINSKAS iš Paraudžių-Kurtavėnų, apsigyvenęs Smolenske. Гор. Смоленскъ, Заводъ Вилія. Ручинскому.

1722—1

ANTANAS DANKEVIČIUS, kareivis iš Kauno gub., Panevėžio apskr., Maldosionių val., Sedekonių sod., ieško žmonos Barboros, sūnaus ir brolių kareivių: Mykolo ir Juozo. Н. Новгородъ, Рождественская ул., д. Полякова № 13.

1692—1

VINCENTA NORBUTIENĖ ieškau sūnaus Stanislovo Narbutos 17 m. iš Šiaulių. Харьковъ, Ксентзу Ковалевскому.

1707—1

PRANČIŠKUS ZDANAVIČIUS iš Panevėžio, ieškau savo sūnaus Danieliaus 16 m. ir Juozapo kareivio, prašau atsilipti ir pažįstamų. Гор. Омскъ, Замковая 70.

1640—1

Natalija Čeičienė, iš Rygos, ieškau giminių ir pažįstamų. Atsilipti: Тула, Калужская ул. 64.

1572—2

DOMININKAS MELNIKAS iš Veiverių kaimo, Marijampolės apskr., Suvalkų gub., ieškau brolio Kazimiero Uscilos (Karoliaus sūn.) iš Balbieriškio par., Žiuronių kaimo, giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Тургеневский пр. № 6, кв. 21.

1683—0

ANTANAS TAMULIONIS ieško Kazimiero Skaisgirio, Antano Puidoko ir Barboros Sedekienės. Visi iš Suvalkų gub., Lekečių par. Смоленскъ, Пакровская ул., № 18, Литовский Комитетъ.

1690—1

Liet. dailininkų atvirukus gaunami:

Dvinske — Lietuvių draug., Elvoje — Požela, Irkutsko — Rubikas, Jaroslavyje — Mikoliūnas, Jekaterinoslave — Kazanavičius, Juchnove — Eigirdas, Jurjeve — Raag, Lome — Butkus, Maskvoje — Makauskis (Komitete), Jackeivičius (Seliverstov 6), Leidimo Komisija (Miliutin. 19), P. Starevičia (Petrogradskoje šosse 21), Poltavoje — Micevičius, Revelyje — Liet. Komit., Rygoje — Linartas Rostove ant D. — Ornastauskas Saratove — Dailidavičius, Tuloje — kun. Ruseckas, Voroneže — Motūzo Viskvoje — Markevičia, Ž. Naugorde — Dvariškis, Lugoje — Liet. Kom. Šliselburge — Liet. Draug. Igaliot,

Petrograd, Baskov 29 — 10,

Kl. Skabeika.

2